

**DAMAZLIQ HEYVANLARIN SAXLANMASI
VƏ YEMLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR
TÖVSIYƏLƏR**

BAKI-2015

İnəklərin sağımının təşkili

İnəklər gün ərzində 2 dəfə, 20 litr çox süd verdikdə isə 3 dəfə sağılmalıdır.

Sağımdan əvvəl inəklərə qüvvəli yem verilməli, sağımdan əvvəl və sonra yelin ilıq su ilə yuyulub, təmiz dəsmalla silinməli və masaj edilməlidir.

Bundan sonra inəklərin əl üsulu və yaxud maşınla sağımına başlanılmalıdır. İnəyin əmcəyini südlə islatmaq gigiyena cəhətdən qadağandır. Lazım gələrsə vazelindən istifadə olunmalıdır.

Südü təmizliyinə riayət etmək üçün, ilk damlalar ayrıca qaba sağılmalı, süzgəcdən süzülüb bidonlara tökülməli, soyuducu aqreqlər olan yerdə soyudulmalıdır. Şərait olmayan yerlərdə isə südü çürüməməsi üçün bidonlar soyuq suda saxlanıla bilər.

İnəyin sağımına başlamazdan əvvəl, buzov inəyin yelinin hər əmcəyindən bir qədər əmizdirildikdən sonra, anasının görməsi üçün onu, inəyin baş tərəfindən bağlamaq lazımdır. Mexaniki sağımda isə buzova süd əl üsulu ilə, sağılan kimi şüşə balonlara tökülüb isti-isti içirdilməlidir.

İnəklər hər gün eyni vaxtda sağılmalıdır. Sağım vaxtı dəyişdiriləndə inəklər narahat olur və südünü azaldırlar.

Əl ilə sağım iki cür olur: yumuruqla sağım, iki barmaqla sağım. Yumuruqla sağımın üstünlüyü odur ki, sağıcının əlləri bu üsulda yorulmur.

İnəyin laktasiya (sağım) dövrü

İnəkdən ildə bir bala almaq üçün o, 305 gün (10 ay) sağılmalı, 2 ay istirahətə buraxılmalıdır. İnak 10 ay sağıldıqdan sonra, 7-10 gün müddətinə südü qurudulmalıdır. Bu dövrdə gündə bir dəfə sağıma keçməklə, yem payında Sulu-şirəli yemlər azaldılmalıdır.

İnəyin növbəti laktasiyasında yüksək süd verməsi üçün, o doğuma 60 gün qalmış istirahətə buraxılmalıdır.

Doğuşdan sonrakı dövr

İnəklər normal bəslənirə, doğuşdan 21-25 gün sonra həvəsə gəlir və həvəs 36 saat davam edir. Onlar bu dövrdə mayalandırılırsa, yaxşı səmərə verir və servis dövrü qısalmış olur. Bu şərtlə ki, balalıqından sarı cisim düşmüş olsun. Birinci həvəsəgəlmə dövründə mayalanma baş tutmasa, ikinci və üçüncü həvəsəgəlmə dövründə inəklər mayalandırılmalıdır. Əgər inəklər doğuşdan 60 gün sonra mayalanarsa, o ildə bir bala verməz. Deməli, servis dövrü 60 gündən çox olmamalıdır.

Laktasiya dövründə inəklərin yemlənməsi

İnəklərin yemlənməsi onların gələcəkdə hansı istiqamətdə yetişdiriləcəyi, onlardan sağılacaq südün miqdarı və südün keyfiyyət tərkibinə görə müəyyən edilir.

Südlük inəklərə onların məhsuldarlığına görə daha yüksək tələblər qoyulur. əsas göstərici kimi laktasiya dövründə süddə olan zülalın və yağın miqdarı nəzərə alınır.

1-ci laktasiyada düzgün yemləməklə, tərkibində 4 faiz yağ və 3,4 faiz zülal olduqda, 5000 kq-dan yuxarı süd məhsulları yaxşı göstərici kimi qiymətləndirilir.

2-ci və 3-cü laktasiyalarda məhsuldarlığın 10-20 faiz artacağını proqnozlaşdırmaq olar. Yalnız 3-cü doğuşdan sonra inəklər yetkin sayılır və onların yemə olan tələbatı artmaqla, məhsuldarlığı da artır.

Sağlamlığını və balavermə qabiliyyətini saxlamaqla optimal məhsuldarlıq üçün tələb olunan şərtlər.

- Münasib şərait
- Kövsəyən heyvanların tələbatını ödəyən yemlərin düzgün seçilməsi
- Məhsuldarlığın səviyyəsinə cavab verən qida maddələri ilə təmin edilməsi.

Almaniyanın və Avstriyanın damazlıq malları məhsuldarlıq göstəricilərinə görə yaxşı genetik əsaslara malikdir. Bu, uzun illər ərzində aparılmış seleksiya-damazlıq işlərinin nəticəsində əldə olunmuşdur.

Laktasiyanın ilk həftələrində inəklərin yemləndirilməsi

Doğuşdan sonra 2-3 gün müddətində inəyə yem, doğuşa qədər verildiyi miqdarda verilməlidir. İnəyin iştahı və kövşəməsi yaxşı olmalıdır. Qarışıq yem gündə 250 qram miqdarında artırılmalıdır. İnəyə verilən qarışıq yemin miqdarı gündəlik süd məhsuldarlığı ilə müəyyən edilir.

Yüksək keyfiyyətli qarışıq yem aşağıdakı miqdarda verilir:

15 litr süd sağılarkən – gündə 2 dəfə vermək şərti ilə 2 kq,

20 litr süd sağılarkən – gündə 2 dəfə vermək şərti ilə 4 kq,

25 litr süd sağılarkən – gündə 4 dəfə vermək şərti ilə 6 kq,

30 litr süd sağılarkən – gündə 4 dəfə vermək şərti ilə 8 kq.

Süd məhsuldarlığı artdıqca yem payında qüvvəli yemin miqdarı da artırılmalıdır.

Hər dəfə düyələrə verilən qarışıq yemin miqdarı 2 kq-dan artıq ola bilməz. Qarışıq yem 2 kq-dan artıq verilərsə, həzm prosesi pozulur və qara ciyərin xəstəlməsi baş verər.

Çoxlu miqdarda qarışıq yemdən istifadə edərkən, yemləmələrin sayını artırmaq və eyni zamanda qaba yemlərdən istifadə etmək lazımdır.

Kövşəyən heyvanlar qarışıq yemin normadan artıq verilməsinə çox həssasdırlar.

Yemdə zülalın artıq olması qara ciyəərə pis təsir göstərir ki, bu da maddələr mübadiləsini pozur, balavermə qabiliyyətini azaldır, dırnaqları xəstələndirir.

